Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 16 april 2024
Registratiekenmerk : 202353041
Gemeentebladnr. : 2023/92
Afdeling opsteller : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Bereikbaar onder :
Portefeuillehouder : Hugo Janssen
Raadsvergadering d.d. : 4 juni 2024
Uiterlijke datum : 2 juli 2024, zodat bepaalde projecten nog vóór het evenementenseizoen 2025 uitgevoerd kunnen worden.

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Kwaliteitsverbetering Vijverpark: aanpak en budget

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

Conform het coalitieakkoord raadsperiode 2022-2026 geven we vorm aan 'het beter benutten van de potentie van deze groene parel'. Het onderzoek is uitgevoerd en heeft de volgende producten opgeleverd.

Daarnaast heeft de raad medio 2021 een amendement van Lijst Borger aangenomen over het Vijverpark. Er is destijds € 40.000,- vrijgemaakt in de begroting om een onderzoek te doen naar de opwaardering van het park.

Amendement 6 uit Gem.blad nr. 2021/18 (versie 3, incl. amendementen): € 40.000,- beschikbaar te stellen voor onderzoek naar de opwaardering van het vijverpark: o Het college op te dragen een plan op te stellen ten behoeve van de opwaardering van het vijverpark, aangevuld met een voorstel om het openluchttheater uit te breiden met basisvoorzieningen, o Dit voorstel aan te bieden aan de raad in het eerste kwartaal 2022.

Met de realisatie van de overkapping van het Openluchttheater (OLT) in 2021 kwam de wens voor de aanleg van basisvoorzieningen. Daarnaast was inmiddels de visie en het uitvoeringsprogramma Centrum Brunssum 2020-2026 aangenomen. De visie ziet uit naar een groene verbinding van Vijverpark, via Doorvaartplein, naar de Kerkstraat. Een route die de loop tussen Vijverpark met openluchttheater en de Kerkstraat aantrekkelijker maakt en zo bijdraagt aan betere ontmoetingsplekken en dus een levendig centrumgebied.

Het onderzoek is uitgevoerd en heeft de volgende producten opgeleverd. Het ‘Ontwerp Vijverpark en aanloopstraten’, zie bijlage, verbeeldt en beschrijft de opwaardering van het park. Het is tot stand gekomen via een samenwerking tussen bureau Verbeek en diverse inhoudelijke disciplines vanuit de gemeentelijke organisatie. Er is gebruik gemaakt van twee onderzoeken die al uitgezet waren door de gemeente, een onderzoek naar de mogelijkheden om de waterkwaliteit te verbeteren en een onderzoek naar de onderhoudstoestand van de bruggen. Verder is door bureau een kostenindicatie afgegeven voor de werkzaamheden om de beschreven opwaardering uit te voeren.

Het park functioneert in relatie met zijn directe omgeving, in functies en uitstraling. Voor de aanloopstraten liggen er ook beleidsopgaven. Opgaven die te maken hebben met de toegankelijkheid van het centrumgebied voor langzaam verkeer (voetgangers en fietsers), de parkeerdruk op het Lindeplein en de uitstraling van de entrees centrumgebied. Daarom zijn in het onderzoek ook deze opgaven bekeken. Dat heeft geleid tot een eerste verbeelding/ontwerp voor de aanloopstraten. Als college hebben we op 31 oktober 2023 inmiddels besloten om het ontwerp te beschouwen als voorlopig ontwerp, waarmee het de basis vormt voor de verdere uitwerking per deelgebied, ofwel aanloopstraat.

b. Huidige situatie/probleemstelling

De hoofdconclusie uit het onderzoek naar de opwaardering van het Vijverpark is dat het ontwerp van het park nog steeds voldoet aan het huidige functies maar dat er een flinke renovatie nodig is. De volgende zaken hebben urgentie. De bruggen, bodem en paden zorgt voor een veiligheidsrisico en een verminderde beleving van het park. Bruggen zijn

binnenkort ontoegankelijk door de slechte staat, wandelende bezoekers kunnen struikelen over de wortels die door de paden omhoog komen. Dit laatste maakt het park voor rollatorgebruikers minder toegankelijk. De slechte waterkwaliteit geeft in warme zomers stankoverlast en er is kans op de ziekteverwekker blauwalg. Het Vijverpark heeft een goede naam als festivalterrein maar door de slechte bodemgesteldheid is het veld bij nat weer slechter toegankelijk.

Op basis van de bevindingen is een plan van aanpak gemaakt om tot uitvoering te komen van de benodigde werkzaamheden. Een deel van het benodigde budget past binnen het Meerjaren Onderhoudsprogramma Openbare Ruimte (MOP-OR). Om werkelijk aan de slag te gaan is extra budget nodig dat momenteel niet beschikbaar is binnen de gemeentelijke begroting

Het voorstel tot uitbreiding van het OLT met basisvoorzieningen is nog niet gereed. Er is in de loop van het onderzoek namelijk het idee ontstaan de basisvoorzieningen te laten landen in een paviljoen/kiosk die ook open is wanneer er geen evenementen zijn in het OLT. Hierdoor zou er een ontmoetingsplek kunnen ontstaan waar parkgebruikers jaarrond wat kunnen drinken en/of even naar het toilet kunnen gaan. Zo'n concept vergt nader onderzoek (realistische businesscase). Inmiddels is medio 2024 een tweede idee ontstaan, met Cicero. Deze zorggroep wil bij de renovatie van Zorgcentrum Huize Louise het sociale-/café gedeelte letterlijk meer verbinden met het park. Momenteel wordt met Cicero uitgezocht of hun wensen en die van de gemeente te koppelen zijn op één locatie

3. Gewenste situatie (WAT?

a. Wat willen we bereiken?

VISIE – *Wat goed is koesteren*

Het Vijverpark een kwaliteitsimpuls geven vanuit de visie dat het huidige ontwerp met de paden, waterpartijen en het groen de huidige functies en het gebruik voldoende kan faciliteren. Dat het park door een stevige renovatie en een geborgd beheerplan in de komende 20-30 jaar goed toegankelijk blijft voor bezoekers. Dat de basisvoorzieningen voor het OLT op zo'n manier uitgewerkt worden dat ze passen bij de intensievere programmering zoals deze in 2023 is ingezet als onderdeel van het gemeentelijk cultuurbeleid. Dat het gebruik van het park stijgt en nog meer bijdraagt aan Brunssum als aantrekkelijke woon- en ontmoetingsplek.

Het Vijverpark is een beschermd stadsgezicht. De voormalige Bruinkoolgroeve Brunahilde (1918) is in de jaren vijftig als stadsvijver met park ontworpen en aangelegd. In 1992 zijn enkele paden gewijzigd waardoor er een directere fietsroute van noord naar zuid (en vice versa) is ontstaan. Het park heeft altijd vier bruggen gekend.

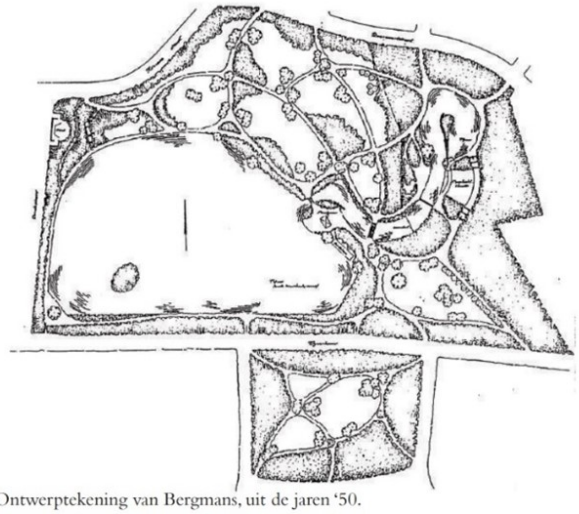

Ontwerptekening van Bergmans, uit de jaren '50.

Ontwerptekening van Van Heukelom, uit 1992.

De huidige functies zijn: wandelen, sporten, spelen, ontmoeten, vissen, bezoeken van culturele evenementen, doorsteek van en naar het centrumgebied voor langzaam verkeer. Daarnaast verlaagt het park als groene plek de temperatuur in het centrum op zomerse dagen en biedt het de gebruikers dan een verkoelende plek. Door een

aanpassing van het groen, met name aan de oeverranden en in de borders, kan het park meer bijdragen aan de biodiversiteit in het centrumgebied.

Het Ontwerp ‘Vijverpark en aanloopstraten’ (april 2023) met in het geel omkaderde gedeelte het Vijverpark:

UITVOERING

Het benodigde werk wat in het Vijverpark uitgevoerd dient te worden is zodanig concreet dat het projectmatig aangepakt kan worden. Op hoofdlijnen omvat het de onderstaande projecten en activiteiten. Voor een weergave in beelden, zie de presentatie gemaakt voor een raadsinformatieavond op 5 maart 2024.

i. *Bodem* verbeteren ter hoogte van het festivalterrein (tussen gemeentehuis en openluchttheater),
ii. *Vijversysteem* verbeteren door baggeren, mechanisch afvangen van fosfaat en water filteren via natuurvriendelijkere oevers.
iii. *Paden en uitkijkpunten* vervangen.
iv. *Beheerplan Vijverpark* opstellen voor paden, bruggen, bodem, water en groen.
v. *Bruggen*: vloer (o.a. dwarsliggers) van brug bij Openluchttheater vervangen (= gereed), brug op Pastoor Hazevoetpad (brug voor fietsers en bestemmingsverkeer) en naastgelegen fiets- en voetgangersbrug volledig vervangen. Brug bij Eendjesvijver (= grote vijver) heeft geen renovatie nodig.
vi. *Kunstwerken* schoonmaken en via het ontsluiten van hun verhalen beleefbaar maken.
vii. *Meubilair, toestellen en verlichting vervangen*. Hiervoor een plan opstellen en aansluiting zoeken met gewenste uitstraling gehele centrum gebied. Waar het Stedenbouwkundig kwaliteitskader Centrum-Brunssum en het Ontwerp Vijverpark en aanloopstraten’ overigens al suggesties voor geven. De speeltuin op termijn (bij afschrijving/vervanging) omvormen tot natuur-speelplek. Dit laatste gebeurt als onderdeel van de komende Nota Speelvoorzieningen.
viii. *Uitbreiden openluchttheater (OLT) met basisvoorzieningen*: drie varianten uitwerken met een programma van eisen en een businesscase. Meest recente variant: één locatie waarin gemeentelijke wensen en die van Cicero (Huize Louise) kunnen landen. Eén gericht op basisvoorzieningen enkel en alleen (ook letterlijk) gekoppeld aan het OLT. Eén gericht op het idee van een paviljoen/kiosk dat ook buiten openingstijden van het OLT open is (alternatief op Cicero-variant). De basisvoorzieningen zijn geformuleerd, te weten vaste toiletten, kleedruimte. Opslag, horeca- en bonnenverkooppunt, fietsenrek, leuningen opgang. In het onderzoek is wel al gekeken naar een logische plek voor een paviljoen/kiosk.

VOLGORDELIJKHEID IN DE UITVOERING

De projecten in het park moeten grotendeels in een bepaalde volgorde uitgevoerd worden. Dit heeft onder andere te maken met het zware materieel dat nodig is. Zo is bijvoorbeeld beter een nieuwe toplaag op de paden pas aan te brengen ná het zware werk aan de vijvers en de parkondergrond. Voor de doorlooptijd van de projectenset wordt nu de periode half 2024 – 2025 aangehouden. In verband met stikstofuitstoot bij bouwverkeer kan het zijn dat een laatste deel van het werk net in 2026 zal vallen (fasering om binnen de stikstofregels te vallen). We willen uitloop voorkomen door in de selectiecriteria voor de aannemer aandacht te vragen voor een aanpak die tot weinig stikstofuitstoot leidt, denk aan inzet van elektrisch materieel.

Het is belangrijk om bij de werken rekening te houden met de tijdsperiode waarin het OLT-programma en overige evenementen (o.a. Parade 2024) plaatsvinden.

Planning	**2023**	**2024**	**2025**
Bodem festivalterrein		voorbereiden	uitvoering
Vijversysteem		voorbereiden	uitvoering
Paden en uitkijkpunten		voorbereiden	uitvoering
Beheerplan Vijverpark opstellen		uitvoering	MOB-besluit
1 brug aanpassen	gereed		
2 bruggen vervangen		voorbereiden	uitvoering
Kunstwerken schoonmaken		uitvoering	
Kunstwerken: verhaal beleefbaar maken			uitvoering
Meubilair (excl. speeltuin)		voorbereiden	uitvoering
Lichtmasten/openbare verlichting vervangen		voorbereiden	uitvoering
Basisvoorzieningen OLT		n.t.b.	n.t.b.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Het eerder genoemde amendement van de raad. Collegebesluit ten aanzien van de kwaliteitsverbetering Vijverpark: BBV-nummer 202353041/202353045.

2. traject tot dusverre

Op 31 januari 2023 is tijdens een raadsinformatieavond de voortgang toegelicht. Na definitieve oplevering van het ontwerp en de uitwerking van een vervolgaanpak is de raad weer geïnformeerd (19 september 2023). Op 5 maar 2024 zijn de aanpak en de financiële consequenties opnieuw besproken nadat vooral de dekking verder was uitgezocht. De aandachtspunten uit het gesprekken met de raad zijn verwerkt in het voorliggende raadsvoorstel.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Als college van B en W vinden wij het belangrijk nu actie te ondernemen in verband met de veiligheidsrisico's in het park. Er is een flinke renovatie nodig om de functies en het gebruik van het openbare park veilig en aantrekkelijk te houden. Dit willen we doen via een set aan samenhangende uitvoeringsprojecten.

Daarnaast geven we via het beter beleefbaar maken van het park en de aanwezige kunstwerken uitvoering aan het coalitieakkoord raadsperiode 2022-2026: het beter benutten van de potentie van deze groene parel.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

- Visie en uitvoeringsprogramma centrum Brunssum 2020-2026. Vastgesteld door de raad in september 2020.
- Stedenbouwkundig kwaliteitskader Centrum-Brunssum, met name hoofdstuk 11. Vastgesteld door de raad december 2021.
- Meerjaren OnderhoudsProgramma Openbare Ruimte (MOP-OR) 2022-2025.
- Kadernota Cultuur 2020-2023

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Het voorstel geeft invulling aan het coalitieakkoord raadsperiode 2022-2026: het beter benutten van de potentie van deze groene parel.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

De renovatie en overige projecten om de kwaliteitsverbetering te bereiken zijn momenteel maar deels gedekt via bestaande (beheer-)budgetten, te weten € 901.400,- uit het MOP-OR. Het voorstel om het benodigde additionele budget, € 1.697.400,-, als volgt in de gemeentelijke begroting op te laten nemen via de 2e Bestuursrapportage (Brap) in 2024.

Een deel van de benodigde investering betreft incidenteel benodigd budget, voor 2024 € 50.000,- en voor 2025 € 50.000,-. Verder is een investeringskrediet van € 1.597.400,- nodig dat besteed zal worden in de periode 2024-2025. Waarvan de kapitaallasten afhankelijk van het project afgeschreven worden over een periode van 30/15/10 jaar. Ofwel, conform de tabel in de vertrouwelijke bijlage en daarmee de door de raad vastgestelde Nota Activabeleid. In 2025 zullen de kapitaallasten € 73.807,- zijn, in 2026 € 73.478,-, in 2027 € 73.149,-, in 2028 € 72.820,-, et cetera.

In de komende maanden blijven we zoeken naar regionaal, provinciaal en/of landelijk passende subsidies zijn aan te vragen. Een succesvolle aanvraag kan de benodigde gemeentelijke investering dan omlaag brengen.

c. Argumenten en overwegingen

De bruggen en paden zijn na ruim 25 jaar aan het einde van hun levensduur en zoals aangegeven is er daardoor een veiligheidsrisico. De bruggen zijn nu al niet meer toegankelijk voor (kleinere) vrachtwagens die gebruikt worden voor het parkbeheer. Wandelende bezoekers kunnen struikelen over de wortels die door de paden omhoog komen. Tijdens de afgelopen warme zomers ontstond algengroei wat zorgde voor stankoverlast rondom de waterpartijen. Ook de ziekteverwekker blauwalg was te vinden. Dit kan gebeuren bij een combinatie van warm weer en een slechte waterkwaliteit. Het Vijverpark heeft een goede naam als festivalterrein maar door de slechte bodemgesteldheid is het veld bij nat weer slechter toegankelijk.

Naast de fysieke renovatie en de programmering van het OLT, kan het park beter beleefbaar worden gemaakt via een mogelijk paviljoen/kiosk en een verhaal over het park en de aanwezige kunstwerken.

Het opstellen en t.z.t. uitvoeren van een beheerplan Vijverpark helpt het fysieke kwaliteitsniveau voor een langere termijn op peil te houden.

d. Opties en keuze

Niets doen is geen optie. De wens van college en raad is een kwaliteitsverbetering van het Vijverpark, inclusief het realiseren van de basisvoorzieningen voor het OLT.

De waterkwaliteit van het vijversysteem kan enkel via een set aan maatregelen effectief aangepakt worden. Alleen kiezen voor baggeren en/of een beluchtingspomp is niet voldoende. De combinatie met natuurlijke filtering, via de aanleg van natuurvriendelijke oevers, richt zich op een betere waterkwaliteit gedurende de lange termijn.

De paden kunnen ook op een lager kwaliteitsniveau worden aangelegd, bijvoorbeeld door het asfalt niet op te sluiten in natuursteen. Ten behoeve van de opwaarderdingswens is de variant met opsluiting in natuursteen meegenomen.

Met de vervanging van de bruggen is een substantieel bedrag gemoeid. De kostenberekening voor de vervanging van twee bruggen komt uit op 5 ton. In deze berekening is al rekening gehouden met een prefab-variant in plaats van een variant die ter plaatse gebouwd wordt. Dit reduceert de kosten.

Het laten vervallen van één brug om zo de kosten verder te drukken is ook benoemd tijdens de raadsinformatieavond van 5 maart 2024. Het ging over de tweede brug van links bezien op de bovenstaande plaat. Echter, het weghalen van de brug beperkt de mogelijkheden voor de voetganger om het park en de waterstroom te beleven. Daarnaast is het Vijverpark een beschermd stadsgezicht. Er behoort dan een grondige analyse gemaakt te worden hoe het weghalen van de brug zich verhoudt tot het oorspronkelijke ontwerp. Kosten mogen in de uiteindelijke afweging niet allesbepalend zijn. Juist omdat het Vijverpark een sterk ontwerp kent wat al decennia goed functioneert ontraden wij u de brug te laten vervallen.

De gewenste werken hebben effect op elkaar in de realisatiefase. Enkel één urgent onderwerp aanpakken, zoals bruggen, heeft negatieve bijeffecten zowel financieel als wat betreft toegankelijkheid van het park. Het voorstel is om een set uitvoeringsprojecten in samenhang uit te gaan voeren. De werkzaamheden aan de waterkwaliteit, de bruggen, bodem en paden zijn namelijk omvangrijk wat betreft de inzet van groot materieel om te graven, materiaal te brengen en af te voeren, en de paden volledig te vervangen. Werken aan de bruggen en de waterkwaliteit (oevers aanpassen en stroomvoorziening voor ontluchters) tasten bijvoorbeeld de paden aan.

Door de urgentie op de thema's waterkwaliteit, bruggen, bodem evenemententerrein en paden willen we niet wachten totdat de locatie en vorm van de OLT-basisvoorzieningen is uitgewerkt. Het uitwerken van scenario's voor de basisvoorzieningen staat wel voor 2024 gepland zodat ook daar een stap voorwaarts wordt gezet.

Het doel is om een set uitvoeringsprojecten in samenhang uit te gaan voeren waarmee we ook werk met werk maken in de uitvoering. Het voorstel is om met het benodigde additionele budget voor de kwaliteitsverbetering van het Vijverpark zoals in hoofdstuk is beschreven door te pakken en zo is het park binnen de duur van het huidige collegeprogramma de groene parel te laten worden die weer met trots gekoesterd kan worden.

Omdat in onderhavig voorstel op financieel economische zaken ingegaan is op 12 april 2024 door het college van burgemeester en wethouders op grond van artikel 5.1, lid 2, sub b Wet open overheid geheimhouding opgelegd op de bijlage bij deze notitie. Uw raad wordt bij de besluitvormingsparagraaf voorgesteld de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen.

4. Bijlagen:

- Ontwerp Vijverpark en aanloopstraten (documentnummer 202353041/202353043).
- 3e begrotingswijziging 2024 Kwaliteitsverbetering Vijverpark (documentnummer 202353041/202404191).
- Tabel met investeringen per thema (documentnummer 202353041/202400896).

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2023/92
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 202353041

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2023/92;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 april 2024, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:

a. Het ontwerp in het rapport van bureau Verbeek (Ontwerp Vijverpark en aanloopstraten; document 202353041/202353043) voor het Vijverpark als uitgangspunt te nemen voor de uitvoeringsprojecten die gaan leiden tot de gewenste kwaliteitsverbetering van het park.
b. Het benodigde additionele budget voor de kwaliteitsverbetering van het Vijverpark, € 1.697.400,- beschikbaar te stellen.
c. Over te gaan tot vaststelling van bijgaande 3e begrotingswijziging (documentnummer 202353041) voor het dienstjaar 2024.
d. Om toepassing te geven aan artikel 87 lid 1 van de Gemeentewet en op grond van het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, zoals genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b. van de Wet open overheid, geheimhouding op te leggen omtrent de inhoud van de bijlage 'Tabel met investeringen per thema', met documentnummer 202353041/202400896, voor de periode totdat de projecten zijn aanbesteed (medio 2025).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 4 juni 2024,

De Raad voornoemd,

Voorzitter Griffier